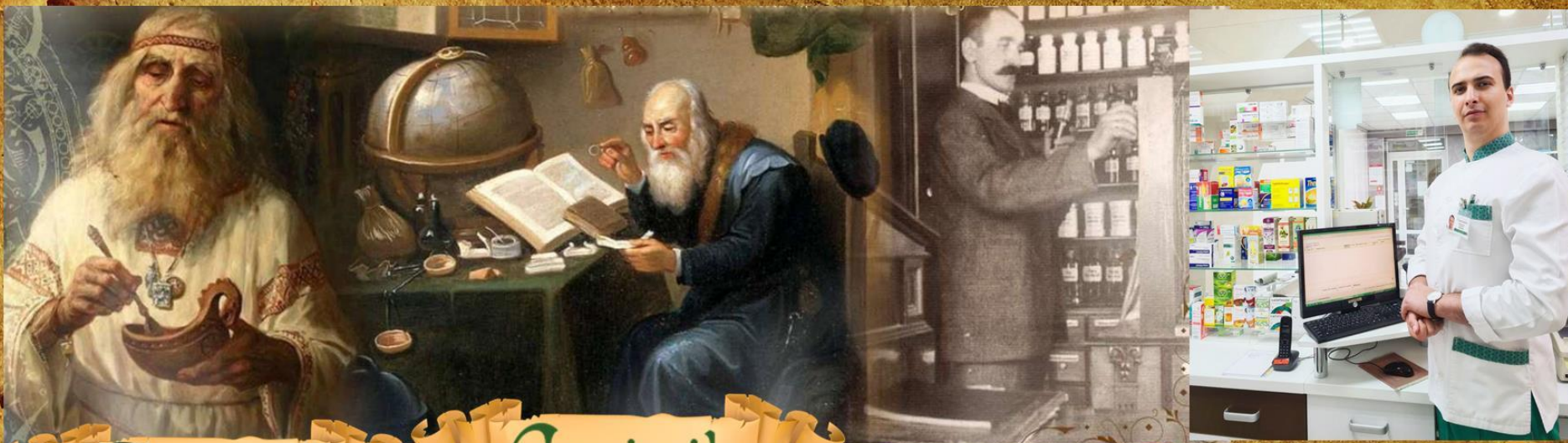

Ад старажытнасці да сучаснасці

Траўнік

Алхімік

Аптекарь
начатак XX ст.

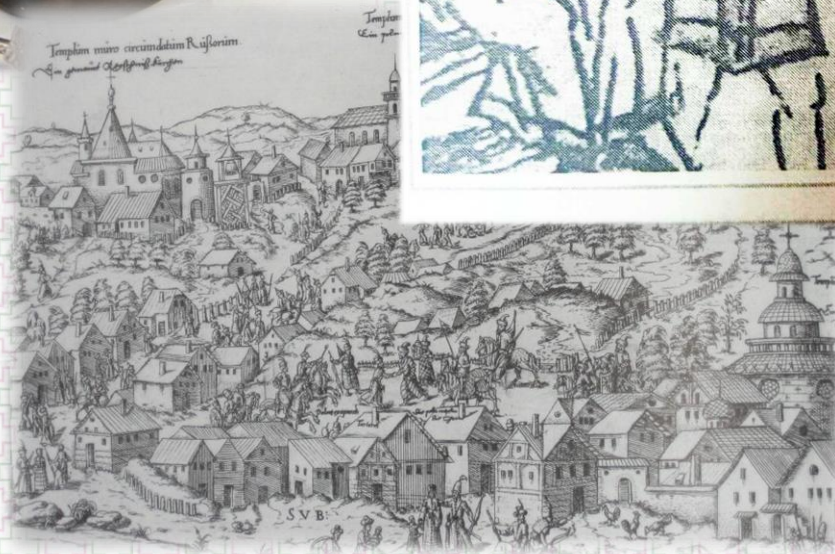
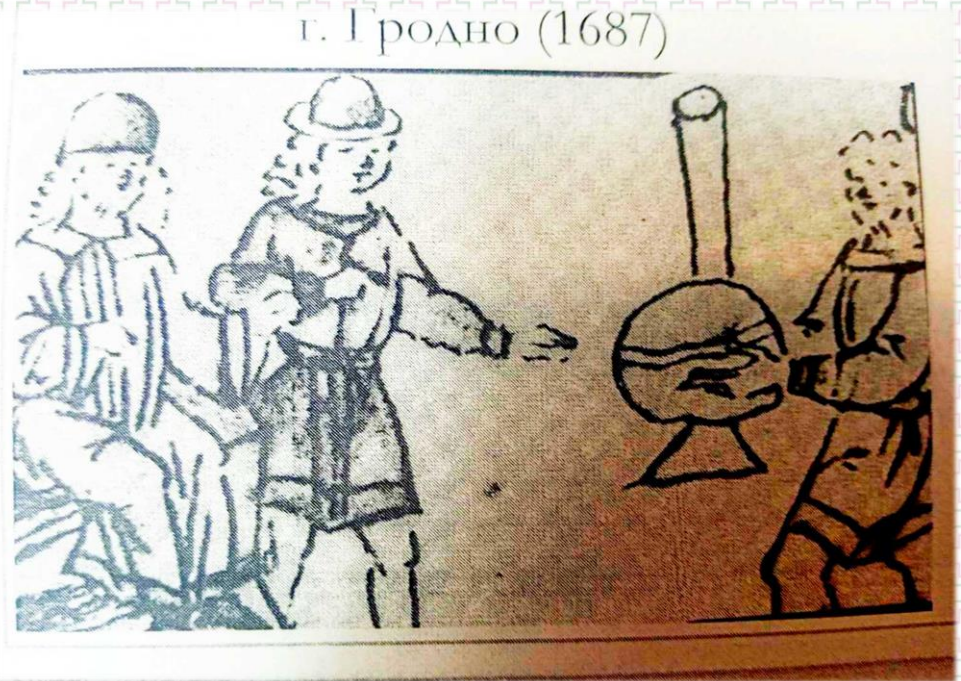
Фармацевт
XXI ст.

АБ ЗНАКАМІТЫХ ГРОДЗЕНСКІХ АПТЭКАХ І АПТЭКАРАХ XVII – ПАЧАТКУ XX СТАГОДДЗЯЎ

Пятрышча
Міхайлауна
Гродзенскае
вытворчае
рэспубліканскае
унітарнае прадпрыемства
«Фармацыя», г. Гродна,
Рэспубліка Беларусь

Галіна
гандлёва-

У 1599 годзе ў Гародні была заснавана шкляная гута літоўскага пісара Яраша Валовіча, якая вырабляла не толькі вырабы штодзённага хатняга побыту, але і аптэчны посуд.

Да **XVII стагоддзя** належыць успамін аб Гродзенскім аптэкары і лаўніку Гродзенскага магістрату **Адаму Ярашэвічу**, які ў 1659 годзе купіў плац на паўночным баку Гродзенскага Рынку і Віленскай вуліцы.

Grodno, Katholische Kirche und Marktplatz. Kościół i Rynek.

На Рынку стаяла карчма і камяніца. Хутчэй за ўсё ў камяніцы
была аптэка. А пасля ўладальнікі камяніцы часта змяняліся, ёю
валодаў таксама Гродзенскі стараста **Антоній Тызенгауз**.

Таксама там працавала аптэка. Аптэку ўтрымліваў **Б.І.Кандратовіч** (1894-1900), (за яго магілай узяла шэсце моладзь “Фармацыі”), а пасля – **М.Л. Клінкаўштэйн**. У кабінёце гісторыі аптэчнай справы “Фармацыі” маецца сiгнатура, якая падцвярджае, што тут працавала з 1903 года «Apteka kresowa» D.Klinkowszejna па 1934 год. Цяпер у гэтым будынку месціцца крама «Ратушный».

Пры раскопках памяшканняў склепу будынка знойдзены
памяшканні і лабірынты, якія спускаліся на два паверхі пад зямлю,
засыпаныя пяском, у якіх былі захаваны аптэчныя склянкі і другі
посуд. Знаходкі пацвяржаюць, што ў гэтым будынку працавала
аптэка. Цяпер у гэтым памяшканні - кафэ-пякарня.

З першай паловы XVIII ст. паходзяць звесткі аб аптэцы Гродзенскага бурмістра **Міхаіла Календы**, якая знаходзілася на заходнім банку Рынку. У 1729 годзе аптэкай кіраваў **Давід Хартвіх**. Міхаіл Календа таксама валодаў пякарняй і шынкам. З 1751 года новым уладальнікам аптэкі стаў прэзідэнт горада **Андрэй Сталінскі**.

Цікавую гісторыю мае аптэка на вул. Дамініканскай (Савецкай), 7. Цяпер тут месціцца крама «Оптыка». На той час У 1815 годзе Аптэку адкрыў **Якаў Румель** (адзін з уладальнікаў Румлёўскага парку).

На той час (XVII-XVIII ст.) у аптэцы не толькі гатаваліся лекі, аптэка была **навуковай лабараторыяй**, а аптэкар – навуковым супрацоўнікам. Лякарствазнаўства стала не рамяством, а навукай. Гэты перыяд характэрызуецца асаблівым развіццём хіміі, новымі адкрыццямі ў гэтай галіне. Вядучую ролю ў гэтым адыгрывалі аптэкары. Гэта быў «залаты век аптэкараў».

Уладальнікі і арэндаторы аптэкі часта мяняліся: в 1891-1893
годы – **М.Л.Клінкаўштэйн** , а з 1894-га – **Ф.В.Атовіч** . У спісе
адрасоў і тэлефонаў у г.Гродна на 1931 год – аптэка Атовіча.

Аптэка таксама працавала ў гады Вялікай Айчыннай вайны, аб чым сведчаць сігнатуры (Apotheke №2 вул.Hinderburg strasse,7), якія захоўваюцца ў кабінэце гісторыі Гродзенскага РУП "Фармацыя".

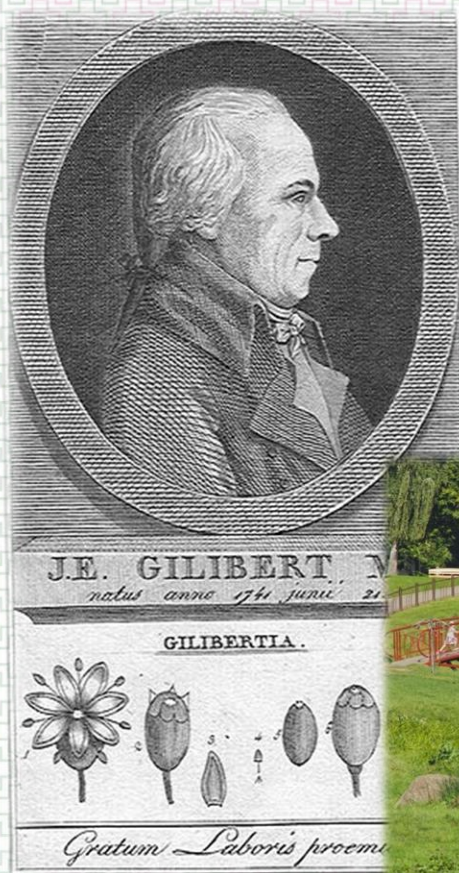

Пра “**фарную аптэку**” ёсць шмат звестак. Але хочацца згадаць пра гэтую аптэку больш падрабязна.

У пісьмовых крыніцах **аптэка езуітаў** згадваецца з 1687 года. Верагодна, яна знаходзілася ў адным з пакояў калегіума езуітаў і прызначалася для патрэб навучэнцаў, настаўнікаў ды манахаў. Яе заснавальнікам і першым аптэкарам стаў езуіт У.Цішкевіч.

З 1773 года аптэка была перададзена для забеспячэння эканоміі лекамі ды фактычна стала састаўной часткай Гродзенскай медыцынскай акадэміі, дырэктарам якой быў прафесар **Ж.Э.Жылібер**. Прафесарам медыцыны Жыліберам у Гародні закладзены парк, які носіць яго імя – парк Жылібера.

Іван Адамовіч (1803-1870) закончыў Віленскі ўніверсітэт і атрымаў ступень правізара ў 1830 годзе. У 1836 годзе ён атрымаў дазвол на адкрыццё езуіцкай аптэкі. Па заданню Віленскай акадэміі і Гродзенскага губернатара ён правёў дадатковыя даследаванні друскенінскіх вод. Вынікі яго даследаванняў адыгралі значную ролю ў прынятым рашэнні аб адкрыцці курорта ў г.Друскенінкай.

Ключевые слова: И.О. Адамович, провизор, Гродно, фармацевтическая деятельность.

The article is devoted to Grodno pharmacist I.O. Adamovich, whose work has not been investigated enough yet. The new scientific data concerning his work has been proved that the results of his work had a positive impact on the development of the resort.

Key words. I.O. Adamovich, pharmacist, Grodno, Druksieninka.

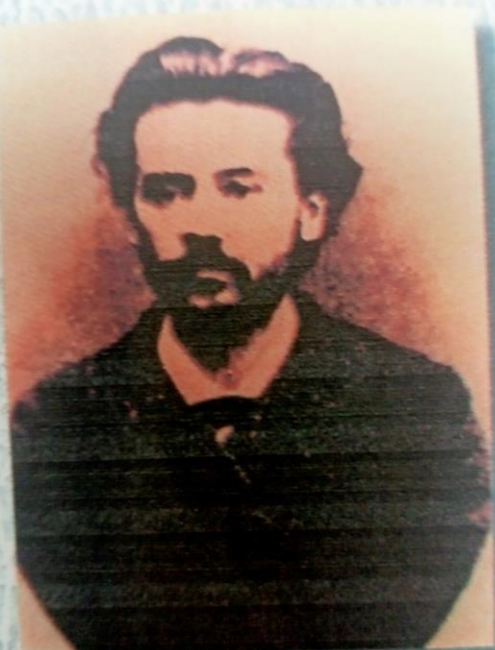

С глубокой древности у всех народов существует обычай помогать обездоленным, бедным и больным в сохранении и укреплении здоровья [5]. На современной территории Республики Беларусь в XVI-XIX вв. накопился богатый материал о проявлении

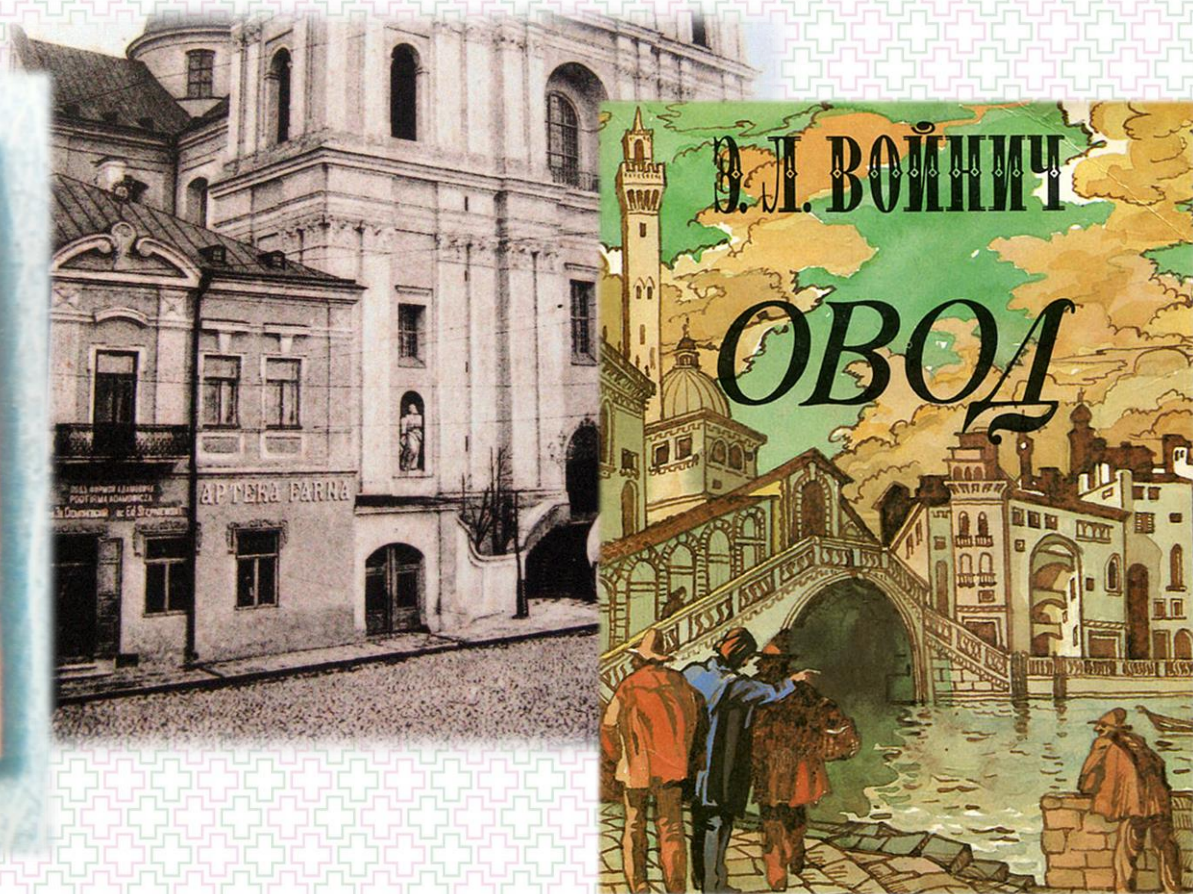
гуманизма и милосердия как со стороны медицинских работников, так и со стороны других прогрессивных слоев населения [2, 4]. В результате сложились такие важные формы сохранения и укрепления здоровья, как об-

З 1885 па 1903 год аптэку арандаваў правізар **К.Стэфаноўскі**, які быў дзеячам Польскай рабочай партыі «Пралетарыят». У гэты час неаднойчы наведваў нелегальныя сходкі ў аптэцы паплечнік **Стэфаноўскага**-памочнік аптэкара з Коўна, які з'яўляўся прататыпам вобраза Артура, героя рамана «Авадзень»

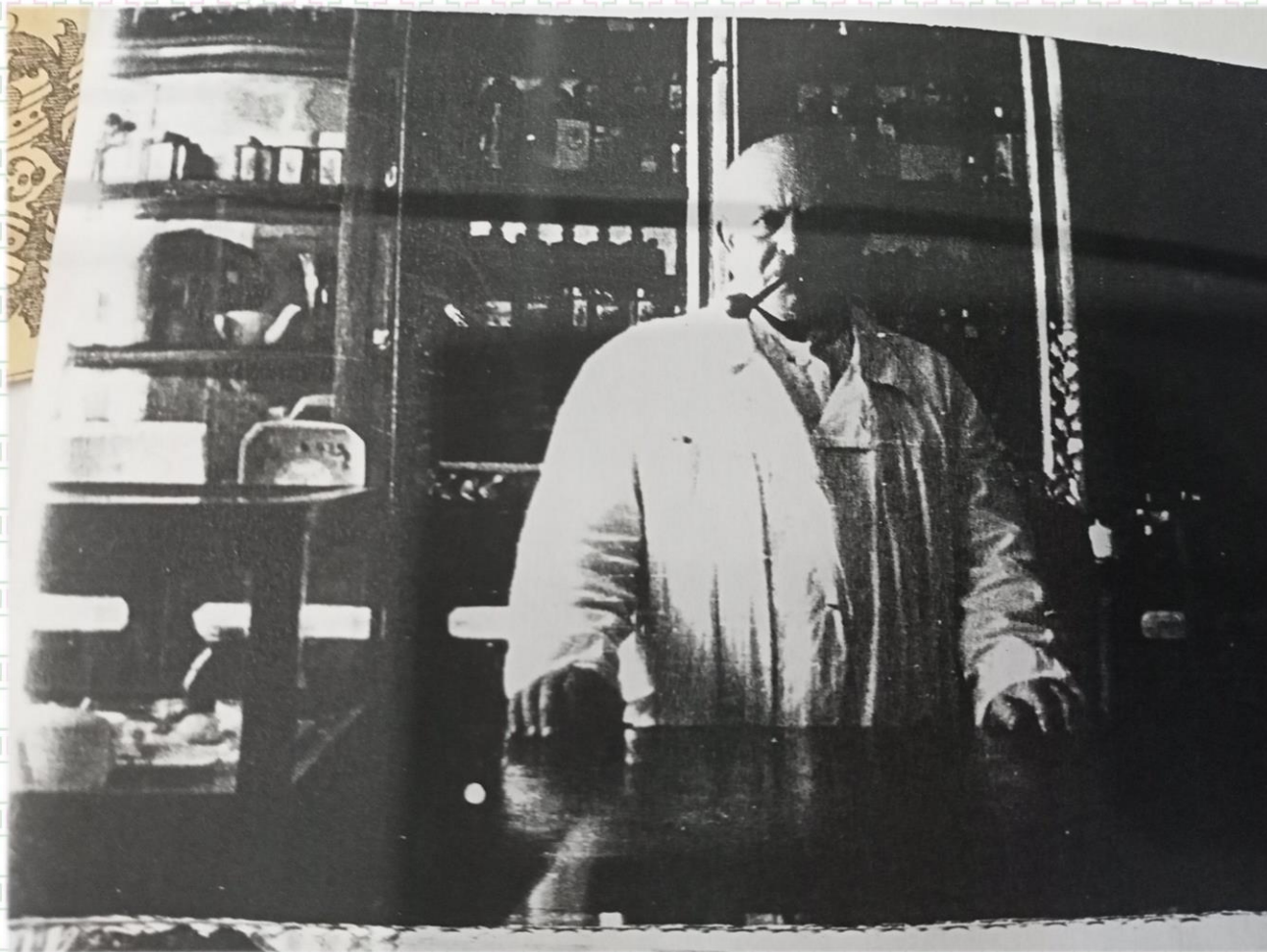
К. П. Стэфаноўскі К. P. Stefanowsky
(1861 - 1932) (1861 - 1932)

З 1905 па 1939 год аптэкай кіраваў правізар **Эдуард Стэмпнеўскі** (прэзідэнт горада Гродна, 1922-1927). Подчас другой сусветнай вайны быў арыштаваны нямецкай уладай, загінуў у канцлагеры ў 1944 годзе.

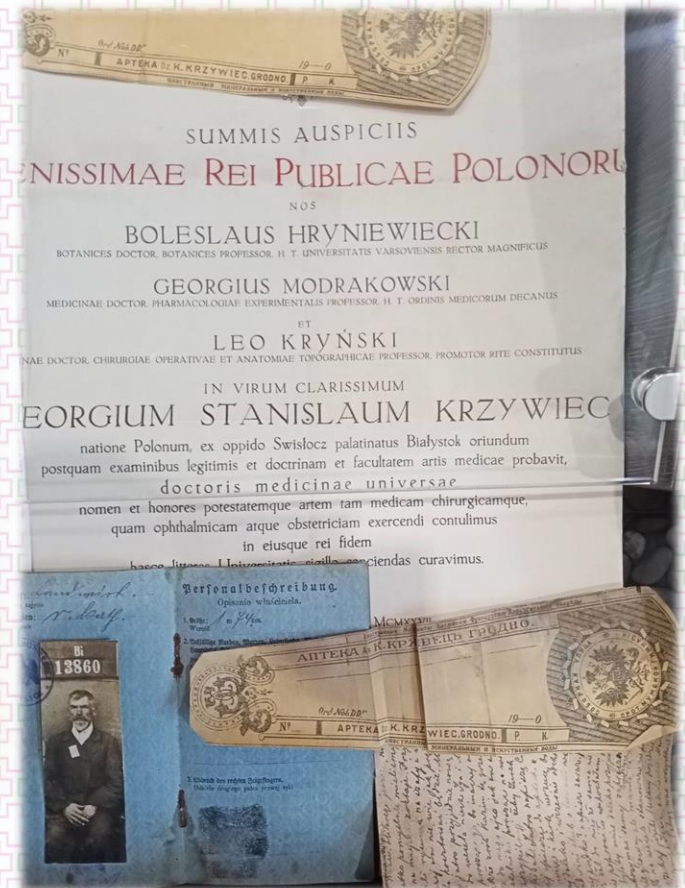
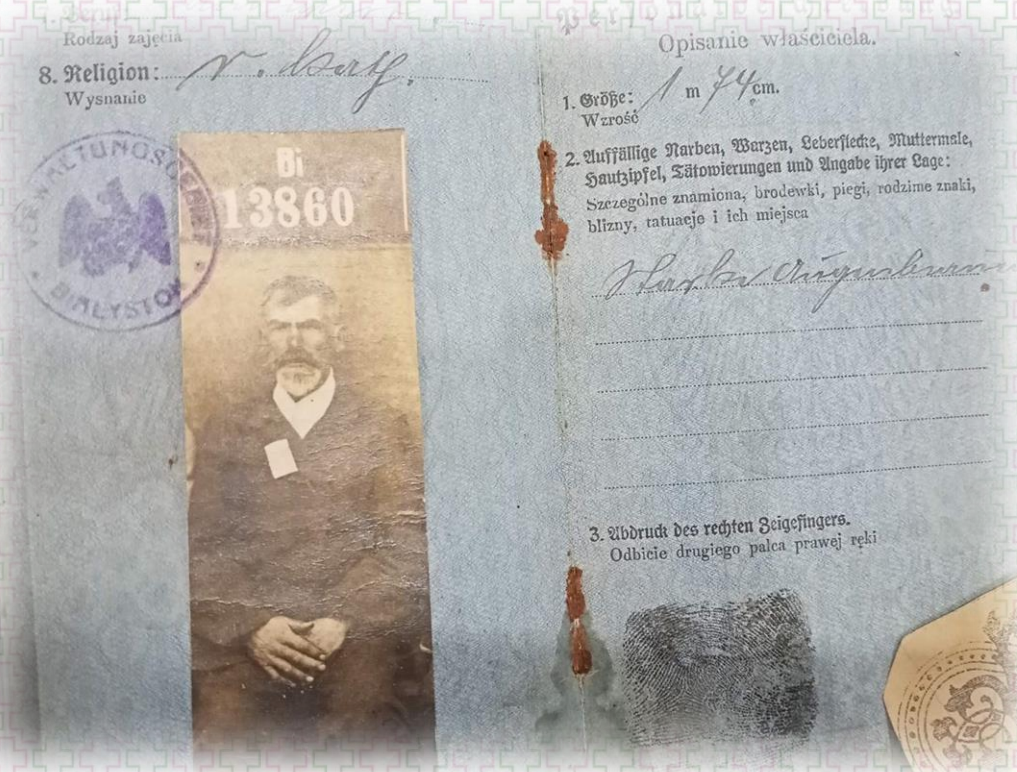
З 1944 па 1950 год у гэтым будынку працавала дзяржаўная
аптэка №3 пад кіраўніцтвам **А.Трапп-Крынскага**. З 1950 па
1968 год тут змяшчаўся аптэчны склад. З 1978 года ў будынку
працаваў салон мэблі.

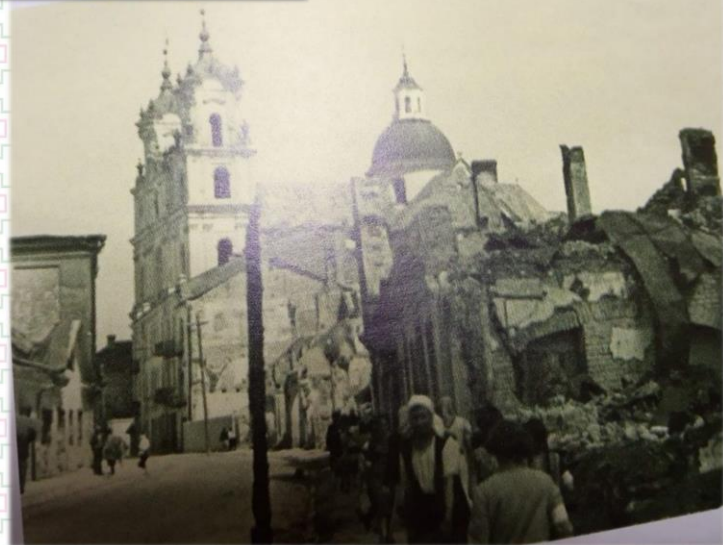
19-20 снежня 1987 года ў Гродне адбылася навукова-практычная каферэнцыя «Гісторыя фармацыі», якая была прысвечана 300-годдзю аптэкі. У 1988 годзе будынак аптэкі быў прызнаны **помнікам гісторыі** рэспубліканскага ўзроўню.

Стала вядома аб яшчэ адной аптэцы, якая месцілася на вуліцы Дамініканскай (цяпер Савецкай) 27. Аптэкай валодаў **Казімір Кржывец**. Зусім нядаўна ўнучка яго перадала кабінету гісторыі Гродзенскага РУП “Фармацыя” знойдзеныя дакументы на Казіміра Кржывеца: пасведчанне на дазвол займацца аптэчнай справай, пашпарт з ацёскамі пальцаў і асабістую перапіску.

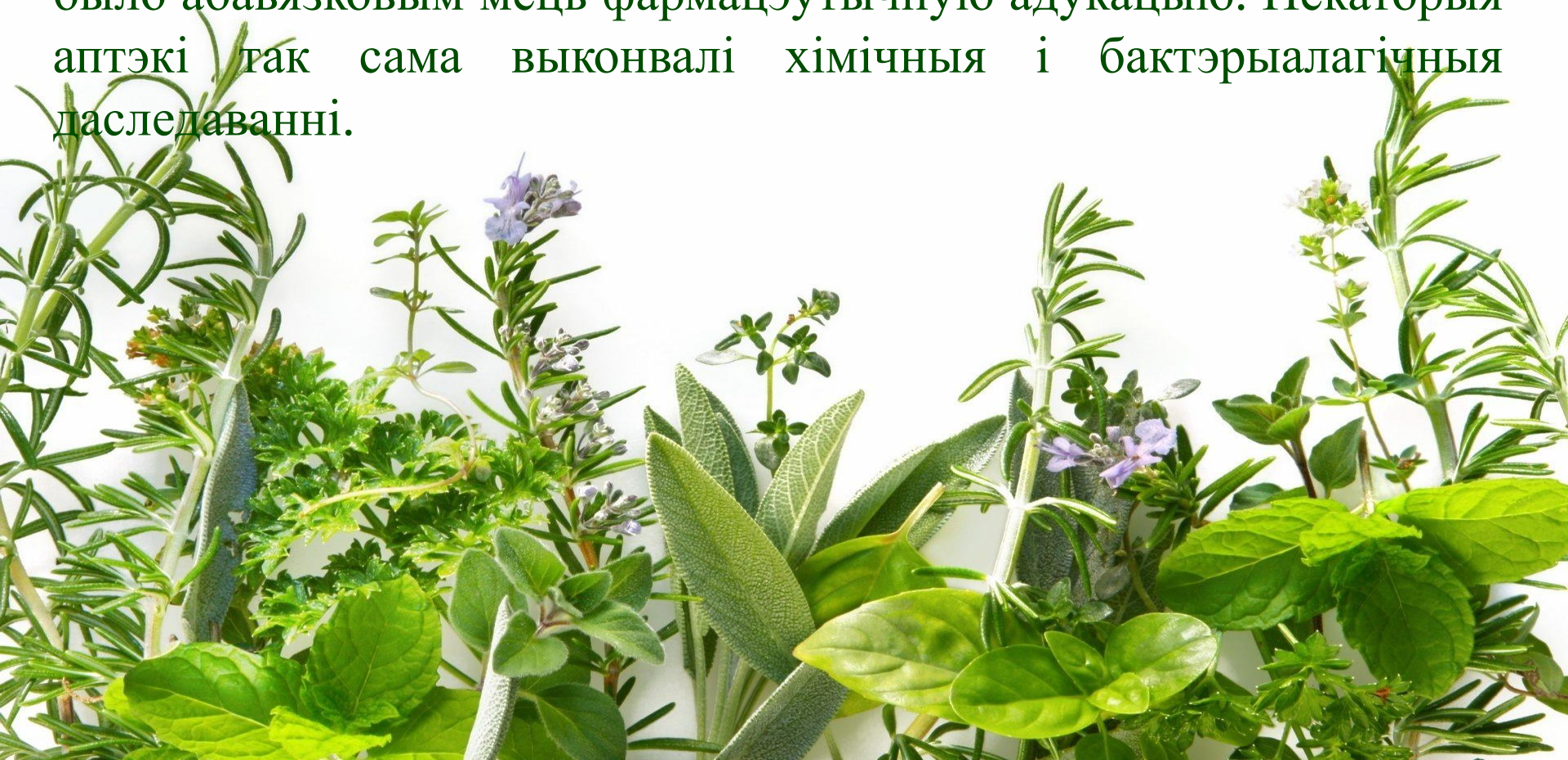

Акрамя аптэк у даваенным Гродне была вялікая колькасць аптэчных крам, якія знаходзіліся ў асноўным у цэнтральнай частцы горада.

Такім чынам у Гародні працавалі знакамітыя аптэкары, які добра выконвалі сваю справу па забяспаченню лекамі насельніцтва горада, таксама займаліся дабрачынасцю. Акрамя аптэк, у Гародне працавалі аптэчныя крамы, яны былі распаўсюджаны, таму, што для працы ў аптэчных крамах не было абавязковым мець фармацэўтычную адукацыю. Некаторыя аптэкі так сама выконвалі хімічныя і бактэрыялагічныя даследаванні.

Дзякуй за увагу!

